

Rausa

**Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 8 maal per jaar. Zesde jaargang nr. 8, december 2018**

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer: Bart Caulier, Jan
De Mont, Ronny Geeroms,
Jan De Leeuw, Piet Ver-
hasselt, Jef Borloo (+)

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoudig
bericht te sturen naar
erfgoed.rausa@gmail.com

Bankrelatie:
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Rausa verschijnt in februari, maart, april, juni, augustus, september, november en december in digitale versie en op aanvraag in gedrukte versie. De digitale nummers zijn gratis. Wie een gedrukte versie wil, kan zich in december 2018 abonneren voor de volgende jaargang. **In de loop van het jaar worden geen nieuwe gedrukte abonnementen genoteerd.**

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag inleveren een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:

Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 0473 11 25 00

Abonneeradres: erfgoed.rausa@gmail.com

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	Om te beginnen
Blz. 3	Nieuwjaarsbrief
Blz. 4	Terugblik
Blz. 6	Rausa in actie
Blz. 7	Strijtemse Vrouwen met Vaart
Blz. 11	Langs trage wegen
Blz. 15	Klap van hier
Blz. 16	(niet zo) vers van de pers
Blz. 18	Een Berloeëken
Blz. 20	Uitnodiging

Op de voorpagina: 'De bunkerweide in de winter', een foto van Jan De Mont. Deze bunkerweide komt aan bod in het artikel 'Langs trage wegen' op blz. 13. Ook de 'collage' op de laatste bladzijde is van de hand van Jan De Mont.

Nog even en ook 2018 is alweer voer voor de geschiedenisboeken. Heeft u trouwens ook het pertinente idee dat dit jaar alweer voorbij gevlogen is? Vertelt uw onderbuik u zelfs dat ieder jaar precies sneller lijkt te gaan? Als het een troost mag wezen, u staat helemaal niet alleen met dat gevoel. Ook al is niet duidelijk waarom de tijd sneller lijkt te vlieden naarmate we ouder worden, een fabeltje is het allerminst.

Daarom misschien onze fascinatie voor tijdreizen. De nieuwsgierige oogjes onder ons willen graag even piepen in de toekomst. Een grote meerderheid daarentegen wil net het omgekeerde: die sneltrein waarmee de tijd voorbij vliegt een halt toeroepen of zelfs een fluks eind terugsturen.

In maart overleed de gerenommeerde Britse natuurkundige, kosmoloog en wiskundige Stephen Hawking. De door een neurologische ziekte aan zijn rolstoel en spraakcomputer gekluisterde geleerde, had niet alleen een impressionant brein. Wie zijn in verrassend heldere taal geschreven boeken las of hem in documentaires aan het woord hoorde, kent zijn gezonde dosis droge, typisch Engelse humor. Meest markante illustratie hiervan is ongetwijfeld het feestje dat hij ooit organiseerde voor tijdreizigers. De zaal tot in de puntjes gedecoreerd, exquisite hapjes en drankjes rijkelijk uitgesteld, een breed spandoek 'Welkom tijdreizigers' boven de deur. Hawking wachtte geduldig af ... maar niemand daagde op. Niet echt verbazingwekkend, toch niet als ik u er bij vertel dat de gastheer de uitnodigingen pas zou versturen nadat het feestje voorbij was.

Of dit experiment effectief wetenschappelijk onderbouwde conclusies rechtvaardigt over de haalbaarheid van tijdreizen, is voor gereede twijfel vatbaar. Wat deze creatieve frivoliteit wel illustreert, is hoezeer tijdreizen tot de verbeelding spreekt. Niet alleen in de hoogste intellectuele middens dus, maar wijd verspreid in onze cultuur: de teletijd-machine van professor Barabas in de strips van Suske en Wiske, de vele sciencefiction boeken en films die er lustig op uit trekken om verleden of toekomst met een bezoek te vereren; allemaal omarmen ze de queeste naar die onmogelijk realiseerbare wens.

Hoewel, onmogelijk? Dan kent u Rausa (nog) niet! Ook in 2019 beloven we immers u in ons tijdschrift acht keer mee te nemen op een complexoze reis doorheen het verre en minder verre verleden. Over de terugreis naar het hier & nu hoeft u zich allerminst zorgen te maken. In films blijkt die terugreis vaak een waar hindernissenparcours te zijn. Niet zo bij Rausa! Wanneer u het tijdschrift voldaan dichtvouwt, staat u zonder noemenswaardige hinder terug met beide voeten in de realiteit. Behoudens opborrelende nostalgie en een verhoogd risico op wegdromen naar 'de goeie oude tijd', hoeft u tijdens de Rausa-tijdreis geen onaangename neveneffecten te trotseren.

Maar, ... er is één maar. De reis die Rausa u aanbiedt, bevat enkel retourtickets richting verleden. Hoe het ons allen zal vergaan in het nieuwe jaar 2019, dat blijft koffiedik kijken. Of de glazen bol blinkend oppoetsen, mocht u daar meer vertrouwen of kunde in hebben.

Daarom wensen we u een voorspoedige reis doorheen 2019! Dat het nieuwe jaar rijk mag zijn aan mooie dagen en veel liefde, voorspoed en geluk mag dragen!

Bart Caulier, voorzitter Erfgoed Rausa

Het was me de maand november wel! Terwijl onze 'vorsers' zich bogen over talrijke vragen die langs alle mogelijke kanalen binnenstreamden op het secretariaat over oude baantrajecten, verdwenen doopregisters, suggesties voor nieuwe verantwoorde straatnamen en vergeelde bouwplannen, droegen wij ons steentje ook bij op het regio-overleg voor erfgoedverenigingen, stelden wij ons materiaal ter beschikking voor de lovenswaardige actie van de oud-chiroleiding om een groot fotoarchief aan te leggen, gaven wij ook adviezen i.v.m. te beschermen onroerend erfgoed en haalden we alles uit de kast om samen met de cultuurraad de onvergetelijke negendaagse 'Dagen van Vrede' op het spoor te zetten. Enkele impressies...

Ons kersvers bestuurslid Kristof Verhumst bouwde samen met zijn echtgenote Jennifer Zeh een prachtige tentoonstelling op in de erfgoedkelder...

De vele bezoekers (waaronder ook flink wat klassen uit de lagere scholen) waren bijzonder onder de indruk van de ontelbare gebruiksvoorwerpen, foto's en filmmateriaal. Hieronder een 'echte' dug-out!

Op de foto hieronder een impressie van het indrukwekkende slotlied van het vredesconcert op 11 november...

Ook de interactieve tentoonstelling van Erfgoedcel Pajottenland-Zennevallei kon op veel bijval rekenen. Vooral het jonge volkje was opgezet met de verrassende geluidsfragmenten en viewmasterprenten.

Wij hadden ook heel wat materiaal verzameld over hoe het leven er in onze dorpen aan toeging tijdens de Eerste Wereldoorlog.

En er was ook de bijzonder geslaagde brochure die Jan De Mont voor deze gelegenheid had samengesteld (en waarvan nog enkele exemplaren te bekomen zijn. Bestellen (€5-) via rausa@skynet.be).

Er was ook heel veel lof voor het muzikaal ensemble '4 Bofort', het Fusa-koor, Voixla, Arjaun en de Zanggezellen van Sint-Maarten. Zij zorgden voor een bezielende en ontroerende apotheose van deze marathonactiviteit.

Maar er was nog meer actie bij Rausa!

Op 27 november stond **Geo Raspé** klaar in de polyvalente zaal van GC Het Koetshuis. Dat het hier om een doodgewone dinsdagavond ging was niet te merken aan de opkomst: het zaaltje barstte uit zijn voegen. Toen Geo dan op een meeslepende, humorvolle en theatrale wijze de sublieme historietjes van Robert Van Der Cruys (+2017) vertolkte was het kot helemaal te klein. Met Geo werd nog maar eens bewezen dat erfgoed ook heel plezierig kan zijn.

Wij hebben bij Rausa een dynamisch bestuurslid en een werkgroep bij. Sinds enkele maanden mogen we rekenen op de formidabele medewerking van een volbloed Kattenaar: Ronny Geeroms. Hij heeft de voorbije maanden al voor een ware erfgoedtsunami gezorgd in het gezellige gehucht tussen Ledeberg en Borchtlombeek. Ronny heeft onze vereniging meteen ook een nieuwe werkgroep bezorgd: 'Kattoem'. Zij hebben al enkele fijne initiatieven op touw gezet en voor het prille jaar 2019 vergasten ze ons meteen op een volle week bruisende activiteiten in het ...

Onder het motto 'woon je pas in Kattoem, of al een leven lang? Tijd om een klapke te doen' wordt het in de parochiezaal van Kattem een week lang feest vieren! Op maandag 14 januari wordt een schat aan oude foto's getoond en besproken, op dinsdag 15 januari komen Dirk en Walter Evenepoel vrolijke liedjes kwelen, uiteraard op zijn Kattoems! Woensdag 16 januari is er een kleuterklasreünie voor wie ooit in het Kattemse schooltje zijn eerste broekje versleet. Donderdag 17 januari staat er een quiz op het programma en vrijdag is er een Vrij Podium (dat wordt besloten met een optreden van The Croony Rockers) deze avonden lopen telkens van 19 tot 22 uur. Op zondag 20 januari is er een afsluitende wafelbak tussen 14 en 18 uur. De toegang is gratis en wat er aan centjes wordt gewonnen met spijs en drank gaat integraal naar Belgische RETT-syndroomvereniging.

Meer informatie vind je op de facebook Ronny Geeroms. Ook als je mailt naar babelstaminee@gmail.com kom je er alles over te weten.

Nacht van de Geschiedenis

19 maart lijkt nog veraf, maar we willen de Rausalezers nu al de kans geven om een onvergetelijk evenement bij te wonen. Samen met Davidsfonds Roosdaal organiseren we ook in 2019 de Nacht van de Geschiedenis. Wij wisten dit keer een absolute top-per te strikken. Meester verteller Johan Op de Beeck, gewezen VRT-journalist, historicus en onnavolgbaar causeur, vergast ons in de schouwburg van het Koetshuis op een schitterende uiteenzetting over een van de belangrijkste, wreedaardigste en tegelijk fascinerendste dictators uit de geschiedenis:

Lodewijk XIV.

Wie op zondagavond om 18 uur naar Klara luistert kan al eens proeven van de meeslepende vertelstijl van

Johan Op de Beeck.

Wij houden weer ons hart vast omdat veel mensen denken dat ze op het laatste ogenblik nog wel kunnen reserveren. Intussen weten jullie dat het bij Rausa altijd volle bak is. Verzeker je dus nu meteen van je zitje in het Koetshuis op **dinsdag 19 maart 2019** om 20 uur. Wij hebben de toegangsprijs belachelijk laag gehouden: € 5-! Er kan enkel gereserveerd worden via 054 89 49 00 of info@koetshuisroosdaal.be.

Toen minderden de Strijtemse vrouwen vaart

Twee jaar geleden eindigde het verhaal van KVLV-Strijtem. Op het slotdiner van deze eens zo levende afdeling van 'Vrouwen met Vaart' hield Jan De Leeuw een beklijvende tafelrede. De Strijtemse woordkunstenaar met Lombeekse wortels vatte voor ons zijn toespraak van 18 december 2016 samen. Enkele foto's uit een ver en nabij verleden verhogen het heimwee.

"Ik beloof dat ik zal wezen een goed en eerlijk lid van de gildebond der landbouwers van St.-Alfons Goor, dat ik zijn reglement zal getrouw zijn, dat ik altijd eerlijk en rechtvaardig zal zijn in mijn handel, dat ik de vooruitgang van de landbouw zal behartigen, dat ik de katholieke godsdienst zal voorstaan, dat ik als kristen mijn plichten zal kwijten jegens mijn kinderen, meesters en ouders, dat ik aan de wettige overheden zal gehoorzamen en dat ik nooit deel zal uitmaken van een genootschap strijdig met deze belofte."

Zo werden boeren in de parochie van pastoor Jakob-Ferdinand Mellaerts in Heist-op-den Berg anno 1887 lid van een "genootschap tot stoffelijk nut en een godsdienstige broederschap".

Op 20 juli 1890 komen geestelijke en wereldlijke vrienden van de boerenstand samen in Leuven en stichten de Boerenbond met de Gilde van Mellaerts als model. Een sterke centrale organisatie zou plaatselijke parochiale gilden sturen en begeleiden. De boerengilde van Strijtem start in 1923 met Emiel Asscherickx als eerste voorzitter.

En de boerinnen...? Vrouwenemancipatie kwam pas later op gang. Opnieuw plaatselijke initiatieven tot in 1911 de Boerinnenbond werd opgericht met een eerste Gilde in

Ter Bank Leuven. Op 6 juni 1921 wordt in Strijtem nationaal aangesloten. Strijtem telde toen 850 inwoners. De Boerinnenbond had dan al 33000 leden, actief in 344 gilden. Dit alles gebeurt in de ambtstermijn van Pastoor Carolus Van Den Houte die zo ingaat op de vraag van paus en bisschoppen. Pastoor Chaleken zoals men hem in Strijtem noemde, had eerder al getracht zijn vrouwelijke parochianen materieel en godsdienstig vooruit te helpen door het oprichten van een soort naaiatelier, geleid door 4 kloosterzusters en waarvoor hij 57 naaimachines kocht. Maar toen dat mislukte, uitte hij zijn ongenoegen op de preekstoel: "Gij zijt allemaal ezels, maar ik niet!"

Over de vroegste periode van de vrouwen-gilde is noch in Strijtem, noch in Leuven archief te vinden. Men zal getracht hebben de richtlijnen vanuit Leuven in de mate van het mogelijke te realiseren. "voordrachten over huishoudkunde, moederlijke opvoedingsleer, zuivelbereiding, hoenderteelt, groententeelt, verstellen van oude kledij, zuinig koken, bewaren van groenten en fruit," werden gesuggereerd. – De katholieke inspiratie indachtig- ook het deelnemen aan driedaagse gesloten retraites en andere initiatieven met godsdienstige inslag.

Verenigingsleven kan niet zonder onderdak en op aanraden van zijn bisschop liet pastoor Chaleken in 1929 een parochiezaal bouwen op grond van de baron. Met bakstenen uit een open veldoven aan de Zeven Beuken. Weet dat tot de restauratie van 1980 de zaal niet beschikte over stromend water, geen keuken, geen eetgerief, geen sanitair. Wie hoognodig moest, kon plassen op het buitentoilet van het kostershuis rechtover.

Het oudste document in de Strijtemse map in het archief van Boerenbond Leuven, is een 'carte postale' van pastoor Armand Minne van 25 november 1937 gericht aan 'het bureel van toezicht van de Boerenbond afdeling Boerinnenbond'.

"Geachte Bestuurster, ik moet u zeggen dat in de Boerinnengilde van Strijtem de vroegere schrijfster twee jaar is afgezet en vervangen door juffrouw Josephine Bulté, Donkerstraat. Wil zo goed zijn het nieuwe adres aan te schrijven. Met genegen groeten".

Deze 22-jarige juffrouw volgde handelschool in Ninove, werkte van 1934 tot 1942 in de privésector en trad dan in bij de Zusters Heilige Harten te Ninove, met als kloosternaam Zuster Marie-Cyrilla. Ze werkte voor de congregatie, de school en het ziekenhuis en werd later algemeen econoom van de orde. Samen met haar dorpsgenote, onderwijzeres Estelle Servranckx, later ook kloosterzuster geworden (Zuster Reinhilde) bij de Zusters Franciskanessen van Strijtem, zorgde zij voor een eerste bloeiperiode. Op dat ogenblik bestond er ook al een jongerenafdeling, de Boerinnenjeugdbond (BJB). Onderdeel van de gilde en gebruikt voor veel klusjes zoals het ophalen van het lidgeld. Dat het goed ging, blijkt uit de verslagen van toezicht en de briefwisseling met Leuven.

Verslag van toezicht 1937: "de Boerinnengilde van Strijtem heeft 90 leden, waarvan 20 BJB'ers. 88 waren aanwezig op de feestvergadering".

Uit brieven van de schrijfster naar Leuven (op briefpapier van de Boerenbond en in sierlijk handschrift): "5 BJB-sters zullen deelnemen aan de retraite in Brussel: Mariette De Groodt, Rachel Jacobs, Rachel Grijsseels, Julienne Van der Perre, Elisa Minner".

"Hiermee bestel ik 10 potsen nr. 9 en 13 boekjes over beleefdheid. Ook stof voor 5 uniformen met plastron voor ongeveer 89 frank 't stuk".

"Ik bestel 3 boekjes voor een spreekkoor uit te kiezen voor meisjes op 8 december e.k." "Wij komen naar de ontspanningsclub in Ninove".

Uit een ander verslag van toezicht : "M. Pastoor zoekt een nieuwe voorzitter, de oude neemt ontslag. Naar de studiedagen komen kost te veel".

"De werking is hier zeer goed. Het is hier een arme streek en de mensen laten voor de werking niet gauw iets los. Een flinke proost".

Uit een brief vanuit Leuven: "Eerwaarde Heer Minne, wanneer gaat de gilde van Strijtem zijn aandeel van 50 frank betalen voor de leergang over ziekenverpleging samen met Borchtlombeek?"

En dan komen de oorlogsjaren. De toezichtster, juffrouw Lion, noteert in haar verslag van 22 augustus 1940: "de zaal is zeer beschadigd door soldaten, veel werk en kosten voor iets kan gebeuren".

De schrijfster is naar het klooster, de pastoor wordt oud en de boerinnengilde glijdt af naar een vereniging in crisis. De verslagen van de toezichtster worden al maar negatiever:

1943: "het bestuur bestaat uit oude mensen, de jeugdwerking is nog ongeveer goed",

1947: "de opzichtster heeft geprobeerd het bestuur wakker te schudden",

1949: "hebben dit jaar maar 1 vergadering gehad" – "Zeer Eerwaarde heer Proost is tegen het principe van de koffietafel" – "één van de flauwste gilden die er zijn".

1950: Een nieuwe pastoor treedt aan, Felix Magnus.

Na een eerste contact vindt de toezichtster dat hij de Boerenorganisaties goedgezind is, maar het vele andere werk gaat voor. Pastoor Magnus leidde zijn parochie met vaste hand, streng en met autoritaire trekjes. Zo was hij ook de grote baas van de vrouwengilde. Hij was dikwijls zelf schrijfster, schatbewaarster en zelfs voorzitter. Meer en meer wordt de Boerinnengilde opengetrokken naar de hele landelijke bevolking.

In 1971 wordt de eenheidsstructuur van Boerenbond opgegeven en gaan de beroepssector (alles wat agra is) en de vormingsbewegingen met KVLV (de vrouwen met vaart), de landelijke gilden, de KLJ apart en zelfstandig werken.

De toezichtsters wijzen in hun verslagen tussen 1950 en 1980 constant op de te overheersende rol van de proost. Maar er is wel activiteit in de Strijtemse gilde. Er worden vormingslessen aangeboden. Waarover?

"De verzorgde vrouw, het linnen van de vrouw, elegantie voor elke dag, kleine elektrische toestellen, 10 lessen beter bewegen, belangrijke momenten in het kerkelijk jaar"

De feestvergaderingen en jubileums zijn telkens hoogtepunten en worden zeer talrijk bijgewoond. Waar vroeger enkel pistolets met hesp en kaas werden voorzien, wordt de catering steeds luxueuzer. In 1971, bij de viering van het 50-jarig bestaan op 5 april, (95 leden waren aanwezig) wordt het volgende aangekocht: *"Koffie, melk, suiker, 95 taartjes, 10 Franse broden, 12 flessen mosselwijn, wortelen, erwten, peterselie, sla, 50 tomaten, 100 eieren, 100 sneden hesp, 100 sneden salami"*. Jullie raden het menu wel zeker. En het wordt later nog meer gastronomisch met ossentong en volau-vent en met Pasen chocolade eieren.

De gilde beschikt over een erg punctuele secretaresse. Uit het verslagboek: *"Ik heb verwaarloosd een verslag te maken van de vo-*

rige bestuursvergadering. Ik heb schuld, grote schuld, het mag en zal niet meer gebeuren". Maar ze is ook kritisch: *"Naar zo'n vergadering kom ik niet meer, er wordt teveel gekletst"*.

Het is ook de periode dat Lourdesreizen worden verloot. In 1976 zijn de gelukkige afgevaardigden Mariette Kestens en Gilberte De Backer. Om dit te financieren verkocht de afdeling onder de leden 435 lotjes van 20 Fr. De leden werden vooraf wel in stemming gebracht. Zo noteert de secretaresse na de algemene vergadering van 22 april 1974: *"Na heel wat moeilijkheden wegens geen stroom is Luc Van Liedekerke er toch in geslaagd mooie dia's met klankband te presenteren"*.

Na 1980 stevent KVLV nationaal af op zijn grootste bloeiperiode. Dit is ook zo voor de plaatselijke afdeling in Strijtem. In 1986 groeit het ledenbestand tot 150 leden. De activiteitenlijst is ronduit massaal en indrukwekkend. Uit de propvolle grabbelton lukraak opgevist: groepsreizen naar Aken, Parijs, Amsterdam, Arras, Nederland, bedevaarten naar Banneux, Péruwelz, Kevelaar, Moresnet, Halle, crea-avonden met vilten, papierscheppen, quilten, patchwork, witborduren, bloemschikken, Scandinavisch koken, visvriendelijk, een feestmaaltijd, koken op grootmoeders wijze, info-bijeenkomsten rond tuin, planten, gezondheid, welzijn, opvoeding, cultureel aanbod met de zusterverenigingen van Roosdaal in GC Het Koetshuis, kleinkunst, toneel, muziek, wafelfeesten om de kas te spijsen, nieuwjaarsontbijt, wandelmomenten, nordic walking initiatie, feestvergaderingen met Pasen en in de kersttijd en bijna altijd met langdurig ingestudeerde en wel gesmaakte toneelopvoeringen.

Buitengewoon ook de zorg en kunstzinnigheid waarmee dit alles naar leden en publiek wordt aangekondigd. Juweeltjes, die uitnodigingen, origineel, opvallend en kleurrijk. Geen inspanning teveel om telkens te zorgen voor een stijlvol en prachtig decorum. Het mag moeite en tijd kosten, KVLV wou het immer perfect.

Maar niets is voor altijd ! En wat eens geweest is, vindt geen wederkeer. Heden eindigt dit succesverhaal. Onvoldoende jongere dames werden bereid gevonden om de fakkel over te nemen. Voor Strijtem is het KVLV-verhaal helaas voorbij. Meerdere leden vonden onderdak in de zusterafdelingen van Roosdaal, of bleven nationaal lid. Ook de parochie Sint-Martinus verliest één van zijn meest loyale partners.

Geachte dames en heren,
Ik, onvolmaakte, heb getracht om al dez' **vrouwen met vaart** van lang geleden, van korter bij en heden **te danken...**

voor de ontelbare activiteiten, zo kwistig uit de mouw geschud, onbaatzuchtig en met glans; om zoveel vrouwen uit dit dorp te verenigen in warme gesprekken over de zware maar grage last van gezin, werk en leven.

lof te geven

voor de kwieke en creatieve handen die smaakwonderen op de tafels brachten en creatieve kunstwerken en siersels in de huizen en de parochie; voor het warme, veilige en aparte nest dat KVLV-Strijtem is geweest voor zovelen en dit bijna een volle eeuw lang.

Ik, onvolmaakte, hef dan ook, op deze onvolprezen prestatie, op zoveel kundigheid en dienstbaarheid aan deze dorpsgemeenschap, samen met u allen, hoog het glas !

Jan De Leeuw

Langs trage wegen

In 1948 schreef Stijn Streuvels zijn meesterwerk 'Langs de wegen'. Het was een ontroerende roman vol beeldende natuurbeschrijvingen, waarin een eenvoudige landbouwer, geteisterd door veel tegenslagen, tegen beter weten in blijft ploeteren in de zware leemgrond. Het landschap waardoor hij zijn ploeg stuurt, ervaart hij als een balsem voor zijn beproefde gemoed. Vandaag zijn er in dit land nog weinig mensen die zo moeten slaven om het hoofd boven water te houden. Maar er zijn ook steeds minder van die troost biedende wegen die door onze landschappen lopen.

In het jonge België van 1841 werden alle weggetjes en paden nauwkeurig opgetekend in de 'Atlas der Buurtwegen'.

Wanneer we die kaarten vandaag bestuderen, merken we dat talrijke van deze 'officiële' wegen overwoekerd en onbruikbaar zijn, opgelost in verkavelingen of door tractoren zijn uit gewist.

Sinds de bevolkingsexplosie en de daarmee gepaard gaande opkomst van Koning Auto, werden de trage wegen bijna allemaal 'snelle wegen'. De actuele realiteit confronteert ons echter genadeloos met een haast uitzichtloos mobiliteitsprobleem. Er zijn knappe beleidsmensen die in de nog resterende oude paden een oplossing zien om voetgangers en fietsers een mooi alternatief te bieden. Ook het groeiende aantal mensen dat wandelen als een rustgevende en gezonde vrijetijdsbesteding beschouwt, heeft de trage wegen (her)ontdekt.

Bij ons speelt de Provincie Vlaams-Brabant een voortrekkersrol op het gebied van de herwaardering van dit haast vergeten wegennet. Er werd een 'Tragewegenbeleid' uitgewerkt. De paden die op de plannen van 1841 zijn getekend, hebben een bindend en

en wettelijk statuut! Niemand mag ze verplaatsen, afschaffen of afsluiten, ook al lopen ze over privédoel. Je kan deze kaarten makkelijk digitaal raadplegen op www.vlaamsbrabant.be/geoloket.

De provincie werkt ook nauw samen met de 'vzw Trage Wegen' die zich nationaal en zelfs internationaal bekommert om het ontsluiten van deze aloude wegen.

In vele gemeenten zijn trouwens plaatselijke werkgroepen opgericht die de doelstellingen van de genoemde vzw plaatselijk willen realiseren. Ook in Roosdaal is er sinds 2006 zo een werkgroep actief. Het is logisch dat de milieuambtenaar in deze materie een hoofdrol speelt. Tot begin dit jaar was dat **Johnny Vanhee**. Zijn op pensioenstelling was voor ons een goede aanleiding om met hem eens terug te blikken. Een portret...

Johnny en zijn echtgenote Chris Coeman wonen langs de rustige Sint-Rochusweg in Pamel. Hun wortels liggen nochtans in het verre West-Vlaanderen. In 1955 lagen hun beider moeders (op drie weken na tegelijk) in de kraamkliniek van grensstadje Menen. De studententijd bracht hen naar Leuven. Zoals dat wel vaker gebeurt, bleven zij na hun studies hangen in de Dijlestad.

Hoewel Johnny afstudeerde als bio-ingenieur, nam hij nadien toch een administratieve job op bij Colruyt in Halle. De alsmaar meer vermoeiende tochten heen en weer, deed hen uitzien naar een woning dichtbij zijn werk. Zo kwamen ze in 1981 heel toevallig in Pamel terecht, waar een huisje te koop stond aan wat toen nog de Tissumkets heette.

"Ik had nog nooit over Pamel gehoord, met uitzondering van de titel van Cyriel Buysse's toneelstuk 'het gezin van Paemel'. Toen we hier aankwamen, hadden we wel een beetje het gevoel "waar zijn we hier aanbeland?" Het verschil met Leuven was groot.

We waren op een avond laat aan het werk geweest en hadden zin in een hartige hap. We hadden onze zinnen gezet op een pittige loempia. 'Den bruinen' was nog open. We zochten de hele winkel af maar moesten ons uiteindelijk tot een verkoper wenden. "Mijnheer, waar liggen hier de loempia's a.u.b." "De wat?" vroeg de brave man alsof we het hadden over de kroonjuwelen van een Perzische prins. We stonden meteen met de voeten op de grond. Maar het heeft niet lang geduurd of we vonden hier toch onze draai en nu vinden we het hier een heel prettige streek.

Wij wilden ons graag integreren in het dorp waar onze kinderen zouden opgroeien en dus doken wij het verenigingsleven in: het Davidsfonds, de KAV... . Ik was nogal geïnteresseerd in de natuur en milieu en toen bleek hier net een vereniging opgericht te zijn: Leefmilieu Roosdaal. Ik ben daar dan (heel) actief in geworden.

Door een interne job-wijziging die niet goed was meegefallen, liep voor mij op een bepaald moment het Colruyt-avontuur af. Intussen was ik hier al voorzitter van Leefmilieu Roosdaal geworden en later ook voorzitter van de Milieuraad. Op een bepaald ogenblik kwam toenmalig schepen van Milieu Freddy Segers me vragen of ik geen interesse had om te komen werken op de gemeente. Ik had niet meteen de ambitie om carrière te maken als ambtenaar, maar het was op enkele minuten stappen van mijn deur, van twee wagens naar één (vanuit milieustandpunt ook al een goede zaak) en dus besloot ik om de stap te wagen. Uiteindelijk heeft het 22 jaar geduurd. Ik kan vandaag

zeggen dat ik het altijd met mijn goesting heb gedaan".

Johnny werd aangeworven op het ogenblik dat het milieubeheer een fundamentele wending kreeg. Waar vroeger de controle op milieuzaken door de politie gebeurde, werd dat nu de taak van ambtenaren. Dat betekende dat er plots een nieuwe functie werd gecreëerd: de milieuambtenaar.

In die periode was de functieomschrijving heel beperkt. Je zou het met een boutade kunnen benoemen als 'het beheer van de vuilkar'. Maar het is toen snel gaan evolueren tot een opdracht die een hele reeks domeinen bestrijkt, want uiteindelijk heeft bijna alles tegenwoordig een link met het milieu: water, energie, openbare werken.

Het invullen van die taak verschilt duidelijk van gemeente tot gemeente. Het hangt ook sterk af van de persoon in kwestie. Welke klemtoon gaat men leggen, vertrekt men vanuit een zeer fundamentele positie, neemt men het wat pragmatischer op of laat men al gauw iets 'passeren'... .

Holle weg op het einde van de Begaardenstraat

De milieuambtenaar moet ook goed kunnen samenwerken met de andere gemeentelijke diensten. Marc Nieuwborg, destijds hoofd van de technische dienst, prijst zijn collega om zijn doordachte en pragmatische aanpak. Het was immers niet eenvoudig om de vaak ver uiteenlopende standpunten van de betrokken partijen met elkaar te verzoenen. Hierop terugblikkend stelt Johnny:

"Ik heb altijd geprobeerd om milieu en mens te verzoenen. Milieu is meer dan een bos en vogeltjes alleen.

Het is ook de verwevenheid van de mens met zijn omgeving. Dit is voor mij ongetwijfeld ook een bepalende factor geweest in mijn engagement voor bv. De Trage Wegen”.

Trage Wegen, het woord is eruit. Voor Johnny zou dit een van de grote projecten worden, zeker tijdens het laatste decennium van zijn carrière.

"Het is een verantwoordelijkheid van de gemeente, want zij zijn verplicht om deze wegen open te maken en te onderhouden. Maar je botst altijd op de problematiek van de private eigendom, zeker in een gemeente waar de landbouw nog een betekenisvolle rol speelt. De jagers die willen dat er meer hagen zijn voor hun fazanten. Die hagen moet je dan wel planten op iemand anders zijn eigendom. Je hebt altijd dat spanningsveld: wat de ene wil is een belemmering voor de andere.

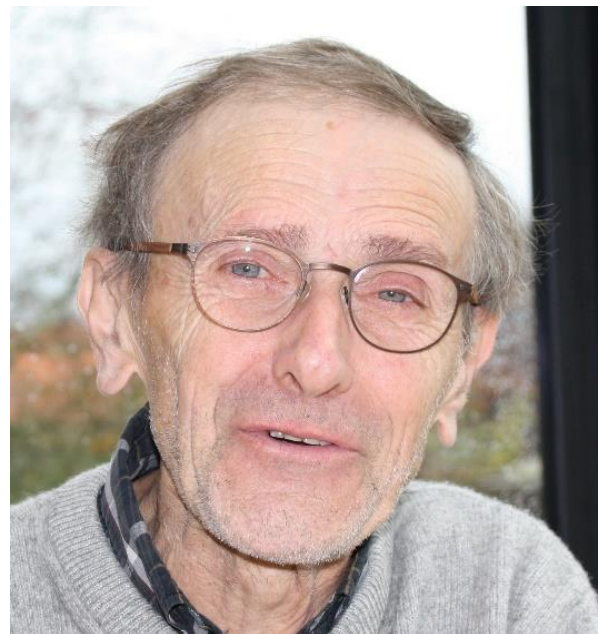
Toch had ik soms ook de kans om mooie projecten uit te werken. Zo ben ik heel fier op het 'Bunkerproject'. Wij hadden dit ingediend bij de Vereniging voor Openbaar Groen. Op een bepaald ogenblik kregen we een brief dat we bij de vijf genomineerden waren voor een prijs. Dan is Marc Nieuwborg er bij betrokken. Hij is ook heel actief begonnen meewerken en uiteindelijk haalden we toen de tweede prijs binnen. Alle andere genomineerden waren projecten waar grote studie bureaus aan gewerkt hadden. De gemeente Roosdaal heeft hier een aanzienlijke geldprijs aan overgehouden, maar voor ons was er de voldoening dat we een heel mooi project met filosofische en ecologische waarde hadden gerealiseerd.

De Bunkerweide is een idyllische plek geworden, een plek voor bezinning en tegelijk een toeristische troef

Ook 'Trage Wegen' ligt in dezelfde lijn. Zo veel informatie over de geschiedenis die opgeslagen is in boeken van Davidsfonds, Herman en Gerard Van Herreweghen, Luc Van Liedekerke, Hubert De Bolle en Rausa, ligt te wachten om door de passanten langs deze wegen ontdekt te worden. Als we nu langs een trage weg een bord met een QR-code aanbrenge, dan kunnen we de wandelaar meteen het hele verhaal aanbieden, terwijl zij/hij er met de voeten middenin staat”.

Als we het hele verhaal dat Johnny ons vertelde over ontstaansgeschiedenis van de Roosdaalse Trage Wegen uit de doeken zouden doen, dan kunnen we een hele novelle schrijven. Zeker als we dit verhaal aanvullen met de wedervaren van een andere pionier van de trage wegen, **Rik Van Nuffel**.

Rik is de jongste zoon van de legendarische molenaar Henri Van Nuffel (de man die tot op hoge leeftijd de Tragische Molen van Lombeek deed draaien). Rik is zijn hele leven al bijzonder actief geweest in alles wat met natuur te maken heeft. Hij was ook bij de oprichters van Leefmilieu Roosdaal (dat in 2001 opging in Natuurpunt Roosdaal) en is van bij de oprichting betrokken bij de Milieuraad en de werkgroep Trage Wegen. Hij noemt de trage wegen 'Santiagowegen', plekken waar mensen al stappend nog eens tot bezinning kunnen komen.

Voor Rik (die ook een medeoprichter is van Erfgoed Rausa) is het ook heel belangrijk om alles in een ruimer verband te zien, bruggen bouwen tussen zaken die op het eerste zicht tegenstrijdig zijn. Zo is hij bijvoorbeeld lid van de Landelijke Gilde om de samenwerking tussen landbouw en natuur te bevorderen. Hij stond ook aan de wieg van Café Socrates, waar filosofie en natuur samen komen. Hij was zeer hoopvol toen de gemeente Roosdaal zich met raad en daad ging inzetten voor de herwaardering van de buurtwegen.

"Wij hadden ons toen de ambitie gesteld om ieder seizoen één verwaarloosde trage weg opnieuw te openen. Het enthousiasme was groot in den beginne. Één weg per jaar zou ons te minnetjes geweest zijn. De Diepestraat aan de bunkers was de eerste die we hebben open gekregen. De gemeente heeft toen ernstige inspanningen geleverd om hier een succes van te maken. Later volgde in Lombeek de Langebroekstraat".

Diepestraat, een prachtig en vergeten stukje natuur in de buurt van de (verdwenen) Wolfputmolen

Na verloop van tijd kwamen er binnen de groep verschillende opvattingen naar voor. Dat leidde op de duur tot immobiliteit. Johnny Vanhee zegt over deze periode het volgende:

"Wij konden op een bepaald ogenblik niets anders doen dan vaststellen dat het moeilijk was om met deze werkgroep tot een consensus te komen, omdat de discussies altijd verzandden in dezelfde tegenstrijdigheden. We hebben dan toch in stilte geprobeerd alles in kaart te brengen en te onderzoeken welke de meest nuttige paden zouden zijn om er acties rond te ondernemen.

Daarmee hebben we een soort visie ontwikkeld waarbij we enkele voorwaarden hebben vastgelegd: er moet een functionaliteit zijn, het moet waardevol zijn op gebied van natuur en het moet ook landschappelijk iets te betekenen hebben.

Met dit plan zijn we dan van wal gestoken. Een belangrijk gegeven is uiteraard dat zo'n pad herkenbaar is en dus moet je overgaan tot het plaatsen van borden. In Liedekerke was men daar al een tijd mee bezig, maar wij vonden de aanduiding met het nummer dat in de atlas van de wegen voorkomt niet zo geslaagd. Wij opteerden voor de benaming van de weg, uitgaand van de oude toponiemen.

Wat we toen nog niet wisten was dat de provincie Vlaams-Brabant daar niet voor te vinden was. Achteraan in de atlas van de buurtwegen staan er namen bij alle nummers en die moeten wettelijk worden gebruikt. Juridisch gezien konden we ons voorstel dus niet doordrukken. Ook ons idee om onder de officiële naam dan toch ook onze eigen benaming te noteren werd door de provincie afgekeurd. Dus drong zich alweer een pragmatische keuze op: wij opteerden voor de platen van de provincie (het feit dat we die gratis konden bekomen, was een doorslaggevend element) en we gaan werken met een toekomstig ander kenteken (met QR) waarin we dan het echte toponiem en eventueel bijkomende informatie kunnen meegeven. De eerste stap is dus gezet, je kan nu duidelijk merken dat je op een officiële voetweg aan het wandelen bent. Nu moeten we nog werken aan die bijkomende aanduidingen om via een bijkomend infoplaatje het heden te kunnen koppelen aan het verleden".

Er komt dus effectief schot in de zaak. Toch duiken regelmatig nog eens obstakels op. Mensen die plots na lange tijd 'vreemden' over hun veld zien lopen zijn heel terughoudend om zich te schikken naar de voorschriften. Soms moeten er zelfs heuse protestacties worden ondernomen en is er zelfs een aanmaning van de gouverneur nodig om een pad opnieuw open te krijgen.

Rik Van Nuffel haalt het voorbeeld aan van de voorbije zomer toen Trage Wegen vzw, samen met Pasar, Natuurpunt en toevallige actievoerders met succes een spandoekactie hebben georganiseerd. Rik besluit met de hoop uit te drukken dat in het vervolg op de nieuw te drukken stratenplannen van

Roosdaal ook de trage wegen worden getekend. De gemeente Dilbeek is in dit verband een zeer mooi voorbeeld. Hoe de nieuwe bestuursploeg het beleid i.v.m. de buurtwegen gaat uitvoeren zullen we binnenkort weten. Bemoedigend is alvast dat ALLE partijen het als een speerpunt in hun programma hadden genoteerd. Natuurpunt, Pasar, de Milieuraad en andere natuurvrienden zullen ongetwijfeld hun inzet niet laten verzwakken en David Vander Mijnsbrugge, de nieuwe milieuableider, is zeer gemotiveerd om het trage-wegenproject met enthousiasme verder uit te bouwen. Hij weet zich hierbij gesteund door vrijwilliger... Johnny Vanhee.

WE

Klap van hier: de mooiste Roosdaalse gezegden

We laten Marc Muylaert even broeden op een nieuw cursiefje en sturen onze lezers het nieuwe jaar in met een verzoek: bezorg ons de mooiste uitdrukking in een Roosdaals dialect. Het is niet omdat men elders al op zoek is gegaan naar het mooiste woord in het zuidwest Limburgs of het centraal Aalsters, maar gewoon omdat we merken dat ook in onze dorpen de rijke woordenschat aan het verdwijnen is, dat we rond deze jaarwende op zoek gaan naar de mooiste Roosdaalse gezegden of uitdrukkingen. Om je al wat inspiratie te bezorgen, trakteren we jullie al op enkele sappige voorbeelden. Als dit jou op weg heeft gezet, laat het ons dan weten (rausa@skynet.be of 0473 11 25 00) dan komen we naar je toe, registreren jouw bijdrage en tijdens de opendeurdag van 2 februari zal de open jury in de erfgoedkelder de winnaars aanduiden. Die mogen dan een keuze maken uit een van onze publicaties.

Walter Ots, leraar, muzikant en échte Borchtlombekenaar vertelde dat zijn groot-tante hen zei toen ze een gunst nodig hadden: "**Got mo ne vedrons lezen ba Stiëne Linje**". Beeldhouwer/schilder Michel Janssens is een Lombekenaar pur sang. Hij vergast ons op deze sappige uitdrukking: "**è ziet er verwezzeld oit**". Hopelijk is dat

met jou niet het geval tijdens de nieuwjaarsdagen.

Dichter Ivo van Strijtem herinnert zich dat zijn 'peter Vanger' hem toevertrouwde: "**Ma kinjde nie doen lachen, euk nie aster ne str... de mier oplupt**" en Marc Muylaert, onze trouwe correspondent Pamelis, doet er ons twee in één cadeau: "**Z'es d'n doemp van è petatt'n nie weid, want 't leid do altè skedderavedder**"

En nu maar wachten op jullie reacties...

(Niet meer zo) vers van de pers

Deze rubriek wordt (bijna) altijd verzorgd door Bart Caulier. Voor deze editie hebben we echter een buiten-Roosdaalse auteur 'ingehuurd'. Neuzend in vergeelde krantenknipsels, stootte Piet Verhasselt (die in Rausa 5/2018 de lofzang zong van Bodegem) op een vergeten sportheld...

Ik heb iets met Pamel, moet je weten. Niet alleen omdat ik steevast ieder jaar vanuit Bodegem met mijn vader naar de heilige Apollonia op "beeweg" fietste, maar veeleer omwille van de vele sportieve herinneringen die ik tot op heden aan Pamel overhoud.

In Rausa 5 van juli 2017 las ik gretig het interview met Ernest De Vuyst. Aan het eind van zijn verhaal werden enkele namen van Pamelse "coureurs-uit-vervlogen-tijden" op een rijtje gezet. Hun namen klonken mij nog zo vertrouwd in de oren. Zij katapulteerden mij zowaar terug naar de jaren vijftig van de vorige eeuw, mijn tienerjaren. Hoe vaak heb ik toen die namen uit vaders mond horen vallen ?

Vader Gust Verhasselt (1920 – 1995) was in die tijd "plaatselijk correspondent" voor dagblad Het Volk. Fervent wielierliefhebber als hij was, vulde hij in de beginjaren van zijn semi-journalistieke carrière (en nog lang nadien) de hem toevertrouwde krantenkolommen met "Sportnieuws uit de Brabantse Denderstreek".

In deze vaste wekelijkse rubriek bezong hij het wel-en-wee van de "coureurs" uit de streek. En in Pamel viel er in die tijd wat wielernieuws te rapen. Het was de tijd toen het in het Pajottenland nog wemelde van de koersen. En vader Gust miste er weinige. De spandoeken "Vertrek" en "Aankomst" had hij samen met de rugnummers al een paar dagen voor de wedstrijd aan de organisatoren bezorgd.

En de dag van de koers zelf stond hij aan de eindmeet om de "délégués" van de BWB een handje te helpen bij het "oppakken" van de rugnummers der spurtende rennersmeute. Hij kende ze allemaal: de beginningskes, de liefhebbers, de onafhankelijken en de beroepsrenners die in de Brabantse Denderstreek het schoon koersweer maakten. Nauwkeurig speurde hij ieder week in de maandagkrant naar hun resultaten. De persoonlijke contacten met hen (vaak ging hij zelfs op huisbezoek) of het babbeltje na de koers, bezorgde hem ruim voldoende schrijfmateriaal om er zijn wekelijkse artikel mee te stofferen.

Honderden heeft hij er geschreven, keurig uitgeknipt en zorgvuldig in mapjes bewaard. Na zijn overlijden in 1995 is de papierslag van de Chiro er wel bij gevaren. Maar een stapeltje vergeelde knipsels uit de jaren 50 heb ik tot vandaag als souvenir aan vader Gust bewaard.

Ik heb ze zelfs nog eens vluchtig doorgenomen. En daar zijn ze weer, de namen van de Pamelse wielergloriën-van-weleer die ik zestig jaar geleden zo vaak heb horen citeren : Leon Baré, Jan Laroy , Achiël Vanderveken, Willy Linthout ... Maar opvallend is wel dat vooral nieuweling René Vanderveken, die vanaf juni 1954 in vaders verslaggeving opduikt, haast wekelijks met de wielersuperlatieven gaat lopen.

Vader Gust had duidelijk een boontje voor de jonge Pamelse belofte en orakelde toen al dat René "ne grote" zou worden.

Een greep uit de krantentitels van destijds : "Het bravourestukje van René Vanderveken",

"Het wordt wat met René Vanderveken",
 "De zevende palm voor Vanderveken" (30.4.55)

"René Vanderveken, de figuur van de week" (26.5.56) ... En van die slag vinden we er nog wel meer.

In een artikel van maart 58 lezen we : "Nu hij sedert Nieuwjaar van het soldatenpak verlost is, viseert René de volledige doorbraak op internationaal gebied. Iets wat de kleine, maar ambitieuze kerel uit Pamel gewis zal lukken".

Profetische woorden van vader Gust, want

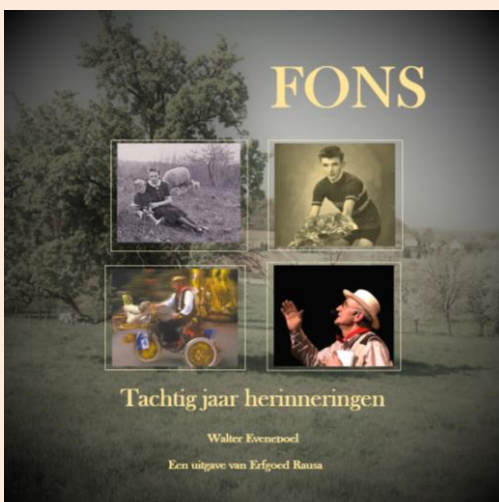
in zijn latere profcarrière fietste René Vanderveken inderdaad een aardig palmares bij mekaar. Denken we o.a. maar aan zijn deelname aan de Ronde van Frankrijk en zijn derde plaats in de klassieker Parijs-Roubaix (1961) na Rik Van Looy en Marcel Janssens.

Hij moest het weten, vader Gust, dat zijn sportieve schrijfsels van meer dan 60 jaar geleden vandaag nog dienstig zijn. 'k Zal ze dus nog maar wat langer bewaren : een brokje wielervederfgoed uit het Pajottenland.

Piet Verhasselt

René Vanderveken wordt 3de in een rit van de Tour van 1961

Over coureurs gesproken...

Er zijn nog enkele exemplaren over van de biografie van Fons Straetmans. Het kleurrijk en fraai uitgegeven boek met talrijke foto's en markante getuigenissen is een publicatie van Erfgoed Rausa.

Formaat 210 x 210 blz. in kleur. Prijs: € 15-. Datum van de uitgave: 23 december 2018.

Het boek kan besteld worden bij Fons Straetmans (J. De Schepperstraat 11, 1760, Pamel) of bij rausa@skynet.be. In dat geval schrijft u €15 over op rekening BE97 8601 1557 2549, met vermelding 'boek Fons' (en uw volledig adres). Indien het boek moet opgestuurd worden, schrijft u €15 + €5 (verzendingskosten) over.

“Wanneer krijgen we nog eens een ‘Berloeëken?’ Als dat zo mooi gevraagd wordt, kun je niet weigeren. We laten de Ledebergse Pallieter dit keer vertellen over de fratsen van zijn vader, August Borloo.

Hij was gekend als ‘den dikken Borloo’. Hij was levenslustig van kop tot teen en alles leefde aan hem. Wannes van Politjes, een van zijn beste schoolkameraden, vertelde mij veel van zijn fratsen. Zo moesten ze toendertijd naar Pamel voor de catechismus in de oude kerk aan het huidige kerkhof, aan den Dender.

“Op een winterdag had het hard gesneeuwd. Waar de sneeuw bijeen gevlogen was, lag die meer dan een meter dik, en voorbij ‘t hof van Trichtes, recht tegenover ‘Muylates’ moesten de kinderen een omweg maken wegens de dikte van de sneeuw. Al meteen was ‘den dikken Berloeëken’ vermist. Omdat er iemand had gezien dat hij in de sneeuw was gekropen begonnen alle jongens te roepen van “Dikken, Dikken!!!” Iedereen in paniek. Maar even later kwam hij meer dan vijftig meter verder, aan ‘Melches’ van onder de sneeuw gekropen. Zijn makkers nog wit van de schrik, maar hij stond bol van het lachen”.

Nog een verhaal van Wannes:

“In die jaren verbouwden de mensen bijna allemaal nog hop. Na de pluk werden er toen stuikhopen gezet. Dikken Borloo had boven op zo ne ronde stuikbundel een vogelnest gehangen en vol gelegd met rotte vogeleyen. Hij lokte mij mee om die nest uit de stuik te gooien. Hij wierp ook wel met stenen, maar gooide er altijd naast. Ik wierp op zeker moment raak, maar ik kreeg den hele nest op mij - de rotte eieren op mijn muts en mijn kleren, in mijn gezicht en op mijn schouders. Stinken dat ik deed, maar hij stond een eind verderop weer te lachen dat hij schokte”.

Als hij uit school is gebleven is hij eerst ‘koejong’ gaan spelen te ‘Berremiësters’ dat was een klein hof op Léberg, daar ongeveer waar de winkel van Delhaize staat (foto rechts).

Daar waren drie jongens: Pitjen Covens en zijn broer leerden voor pastoor en hun broer, Jan ‘Kloesj’, was den boer.

Alle dagen ging mijn vader de wegen af met zijn koeien, gelijk de schaapherders. Meestal had hij nen boterham bij met enige pellepattaten, zijne stok en ook een kroesken. Als hij dan dorst had, trok hij aan de speen van een koe en had alzo altijd zijn verse melk. Zijn loon was toen vijf centiemen per dag.

Op ne zaterdagnacht gingen ze met een paar vrienden alle honden van Léberg op hun kot losmaken en meenemen en brachten ze tegen als ‘s zondags de mis gedaan was, op den Dries bijeen, om ze daar dan ineens los te laten tot groot plezier van de meesten en ergernis van de sjagrijnigaards.

Nadien is hij in de melkerij gaan werken. Alle dagen moest hij naar de statie te Okegem met de boter voor de winkels te Brussel en dat gebeurde met de hondenkar. Op zekeren dag reed hij den berg af aan de dokter in volle ‘vittès’. Maar aan Fiel van Lippekes was dat in dien tijd ne korten draai en op dien hoek woonde ‘Kontje Maates’, een heel klein manneke. Op den hoek van dat huis stond het vertrek’ zo een kotje met een halve deur. De hondenkar reed zo hard dat ze hunnen draai niet konden nemen en ... Kontjen zijn ‘vertrek’ was weg. Hoe hij dat op de melkerij heeft geëxpliceerd weet ik niet.

Als hij na den noen gedaan had ging hij bij de secretaris (Frans De Vidts, de broer van burgemeester Elias De Vidts) alle werk doen. Elke week ging die man naar Brussel en dan moest mijn vader hem naar de statie van Okegem voeren en hem ook gaan halen.

Hij moest daar voor alles zorgen: het paard en de stal onderhouden, den hof doen, den boomgaard, de hagen scheren en 't hout opmaken om den oven te warmen en er de houtmijt zetten.

Toen hij in de melkerij werkte heeft Lucien Van den Berghe hem daar de eerste noten muziek geleerd. Mijn vader had naar 't schijnt een stem gelijk een lijster. Hij zong in de kappel al vroeg het kerstliken en ging bij 't muziek 'De Hopboeren'. Zijn grote vriend was de koster, Joannes Van Der Perre. Vader leidde het zangkoor in de kerk en zong er de solo's.

Hij ging regelmatig alleen of met de koster, her en der zingen, of muziek spelen en dat gebeurde ook eens te "'Walckiezes' in Poelk bij de familie D'Hoe. De meiskes zetten daar een doos van die ronde koeken met suiker bestreken, in alle kleuren, voor hen op tafel en in afwachting dat de jongens die te Brussel studeerden, thuis kwamen, zongen ze voor Nieken en Clotille en aten ze de doos koeken - wel vijf kilo - leeg en dronken daartussen lambiek van 't vat. Na een paar uurkes bleef er geen koekske meer over. Maar met al die lambiek daarop begonnen ze te zwellen en de koster, die maar een fijn manneke was, en den dikken moesten hun broek open zetten en ze dachten dat ze moesten gestoken worden zoals met de beesten, zo waren ze opgelopen. En als ze naar huis kwamen aan 'de Waal' begonnen ze scheten te laten zoveel als er paternosterbollekes zijn.

En zo zijn ze ook eens samen met Jefke Schepper (voyageur in Spaanse terf), Omer uit de Belle, Sjei uit den Tek en Sus van Adelles bij 'pastoorcken uit de Waal' aanbeland. Daar moesten ze mee blijven eten van een half-gedroogde hesp van drie, vier kilo en voor ze weg gingen gaf den dikken het been in het zaksken terug aan pastoorcken en ze waren weg.

Mijn vader is ook soldaat geweest. Dat was toen twee jaar legerdienst en daar heeft hij leren lezen en schrijven. In de kantien zong hij zijn mooie liekes en zo wist hij rap in de keuken van de officierenmess te geraken. Daar heeft hij eens een straf weddenschap gewonnen om te zien wie het meest kon eten, en nadien het zwaarste woog en hij won den eersten prijs - hij had meer dan 3 kg noeneten binnen gewerkt en woog ne kilo en half zwaarder ...

Na zijn legerdienst is hij bij Hippoliet Penne aan de kaai gaan cementen pannen maken met zijn kozijn Kamiel Borloo. In de zomer gingen ze daken herstellen - hij kon goed strooien daken leggen met koren stro of riet en dan op den hoek van 't dak nen haan of een andere figuur in stro opzetten. Het werd zijn beroep en helaas dat heeft hem dan later ook het leven gekost. Hij verongelukte op 14 september in 1910, bij het dichtleggen van een dak te Herne. Dat dak was van een café met zaal, en behoorde toe aan de ouders van de Staf Declerck, waar ge zeker ook al van gehoord hebt.

Vader is zes jaar getrouwd geweest, had vier kinderen en er moest na zijn dood nog een komen. Dat is dood geboren. Zonder zijn ongeluk zouden het er misschien wel 24 geweest zijn, twee boeken vol dus, maar ondanks zijn korte leeftijd heeft hij alles meegemaakt.

Uit de memoires van Jozef Borloo, alias Berloeëken

Nieuwjaars-opendeur

Erfgoed Rausa nodigt je uit om op **zaterdag 5 januari 2019** tussen 10 en 12 uur in de erfgoedkelder (GC Het Koetshuis) te komen te klinken op een jaar vol boeiende erfgoedevenementen. Naast een glas en een Bruegelse knabbel hebben we ook nooit eerder getoonde filmfragmenten en oude foto's in de aanbieding. Je komt er ook alles te weten over de projecten die we in 2019 op touw zetten, o.a.:

de spraakmakende lezing van **Johan Op de Beeck** over Lodewijk XIV (**19 maart**), de bruisende **Erfgoeddag (28 april)** rond ambachten in en om de Lombeekse windmolen, op **4 oktober** (in GC Het Koetshuis) de uitzonderlijke theatervoorstelling '**De Ezels van Bruegel**' een uniek evenement met de beste acteurs en volksmuzikanten uit het Pajotteland en de Zennevallei. Het concept voor dit niet te missen massaspektakel is gegroeid in de schoot van Erfgoed Rausa! Meer informatie hierover en nog een paar Bruegeliaanse verrassingen, staan je te wachten op zaterdag 5 januari.

Tot dan!

